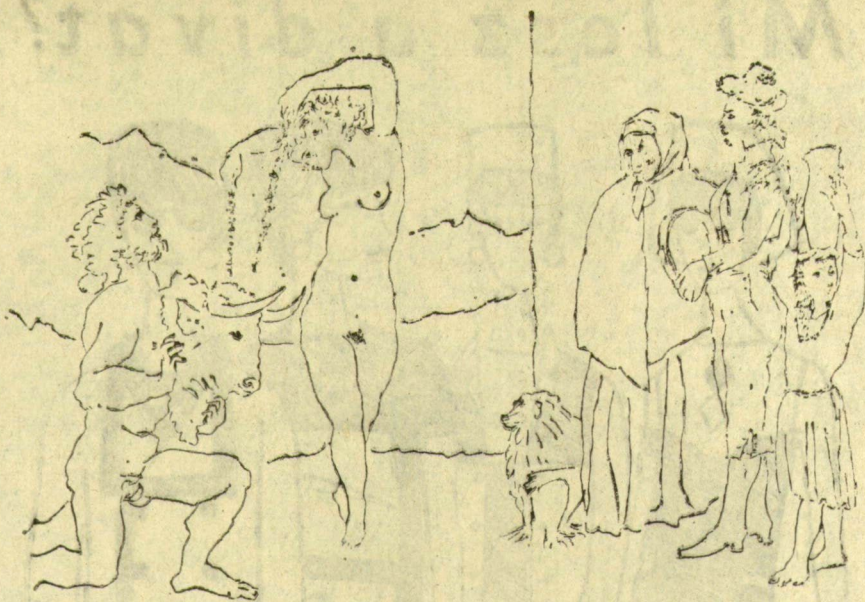

Picasso budapesti kiállításának anyagából: Bandillerok tance

ÚJ VERSEK

KONCZ ANTAL

Sorsom vállalva

Az őszt zavarom!
Rozsdás avaron
sorsom vállalva hajszolom őt
át a kék réten,
a Mindenségen
áldozva miatta kedvet, erőt!

Lopott a bestel!
Csillagos este
tarolta le a virágokat
Hízogó tolvaj,
derűs mosollyal
dúlta fel féltett világomat.

Üldözöm egyre,
bár a szemembe
gúnyosan nevet vissza az ős;
Fitymálva mondja —
Világbolondja,
nem érsz te utol ostoba csősz!

Mégis zavarom!
Rozsdás avaron
Roggyanó térdel, de kergetém!
Futok utána
bizva, hogy hátha
eggyé forr a harc s a győzelem!

HANN FERENC

Mindent átfogó gondolatban

Miként a füst, a köd is felszáll.
A csúcsok megmutatják rejtett völgye
s a gyenge fények
a bújó őz nyomát.

Elkopik a hosszú éjjel is,
s a folyóparti ölekezések
puha illatát
a reggel szürke színekké emészti.

Elfolyik az olaj a mécsből,
s kialszik szemünkből a láng.

A józan napok, mint
üres gömbök várnak.

Nézd, itt a fák előtt, túl a réten
összesimulnak álmos vágyaink.

Fogd a kezem, és várj rám,
mig felemelkedem,
s jobboldon
nekivágok a széles mezőnek.

Látod a házak mily csendesek.
Tiltott szerelmet hajtó állat
lapul csak felve a tetőn,
s mi ballagunk ketten
egyetlen gondolatban.

Átgázolunk a fáradt vizeken.
A csillagképeken finom pára ül,
alul a házak álmosan dohognak.

Meleg kezében pihen a vágy,
és szemedben a tűnő éjjel.

Miként a füst, a köd is felszáll.
A csúcsok felfedik rejtett völgyeit,
s a gyenge fények
a bújó őz nyomát.

PETRI FERENC

Április

Szelidségben vásznak fogaim,
körmeim lekopnak,
védtelen állók szikrázó tereiden,
s csodáid körbefognak,
április, ábrándjaimmal arad,
idegeimben zuhogó folyó:
bűnatom garmadát
kimosod szivemből,
hajnalod harmatát
szempilláimra,
verőfényed arcomba hinted,
lengsz bennem szépen, pontosan:
óriást inga,
amíg madarak vitorláznak
suhogó szeleiben,
suhognak köteleiden a vásznak,
amíg szitáló alkonyatodban
fűvők jámbor,
tisztá szíve dobban,
amíg szép szó pereg a számból,
amíg csontig ázom a mosolyodban.

az egyik árnyék megmoccant, elálta
az útját.

Bambuszrúd meredt a torka elé.
— Nagyon kihegyeztem... — sut-
fogta az árnyék tulajdonosa, s hang-
ján majdnem bocsánatkérés érződött.
Összeharapta a száját, s a könnyét
nyeldeste.

— Ne csinálj ostobaságot... —
mondta a sofőr és a vállát vonogatta:
— Nincs értelme... Majd én szó-
lok...

Az asszony akkor már a küszöbön
állt, és a gyerek kezét fogta. Ruha
nem volt rajta, és a gyereken sem.
Végigmerte az árnyékok hordozóit, s
a gyerekre szólt:

— Jöjj.
A hangja ugyanolyan eltökélt volt,
mint a járása. A nagy tér felé indult,
ahol a dobokat verték. A gyerek en-
gedelmesen követte, és ő is lépkedni
kezdett mellettük.

A három árnyék felzárkózott mö-
göttük. A sofőr azt mondta:
— Fázni fog...

Az asszony úgy tett, mintha nem
is hallotta volna, és a sofőr folytatta:
— Nagyon lehült a levegő...
— Azokon a hullákon sem volt
ruha, amelyeket a folyó kivetett —
vágta oda az asszony ingerülten.

A sofőr ismét a kényszeredett ne-
vetés mögé rejtette zavarát.
A gyerek didergett.

Ő sem szólt. Eszébe jutott, hogy le-
üti a sofőrt. Nem haragudott rá. A
sofőr ostoba fráter, egy garasért az
anyját eladná. Irni-olvasni is a pénz
miatt nem tanult meg.

Az útkanyarból visszanézett.

A viskó már nem látszott, körvo-
nalai egybeolvadtak a többi szalma-
tetőssel a szűk sikátorban.

A dobok pufogásának üteme fel-

gyorsult, hangjuk ugyanakkor hal-
kábbá vált, és élesebbé, s már úgy
peregtek, mintha eső kopogna.

Az asszony nem fordította vissza a
fejét.

A gyerek engedelmesen fogta az
anyja kezét, kapkodta a lábát, hogy
lépést tartson vele.

A dobok peregése hatalmas puffa-
nába torkolt, majd emberek lármája
csapott fel, s néhány pillanat múlva
a dobok újra kezdtek: öblös hangjuk
lassan, méltóságteljesen hömpölygött.
„Ünnepre...” — gondolta.

Keresztülhaladtak a kis ösvényen
a tea-bokrok között, s amikor a fo-
lyóparti ligetbe tértek, a tisztás felé,
a gyerek arca felragyogott:
— Ünnepelni megyünk?

Az asszonynak eszébe jutott: a gye-
rek néhányszor kérte, menjenek ők
is, mint a muzulmánok, ünnepelni
Allaht — és nem értette meg, hogy
miért nem mennek. Nagyon szerette
volna látni, milyen az ünnep, és a
többi gyerek sem csúfolta volna to-
vább, hogy hitetlen.

— Meghalni megyünk — mondta
tompán.

— És akkor mi is várjuk, hogy az
angyal belefújjon a kürtbe?

Az asszony nem felelt.

A dobok újra és újra elhalkultak
és felfgyorsultak, majd egy-egy óriás
puffanás után fel-felcsapott a lármá.

Magában számolta, hányszor.
„Huszonegy... Huszonkettő...”

A tisztás szegélyén az emberek a
fák közé húzódva, mintha cirkusz-
porond körül guggoltak volna. Itt-ott
fáklya égett. Rőt fényük vörösré szí-
nezte az arckokat. A térség közepén
óriási máglya lobogott. Előtte, nyil-
egyes sorban, imaszönyveken, üle-
mák hajlongtak: Mekka felé. Az ima-

A júliusvégi délutáni nap-
sütésben két szürke ruhás
férfi ballag a nemzetközi
műút menti új betonjárdán,
a város központja felé.
Kedvteléből, időtöltésből.
Mindketten nyugdíjasok s
volt főtisztviselők egy nagy
gyáripari vállalatnak. Az
egyik sovány, kopasz, magas,
egyesen tartású, a másik kö-
zéptermetű, testes, széles arcú,
öszülő üstökű. Egyébként
hét évvel fiatalabb a másik-
nál.

Életükről, napjaik folyásá-
ról beszélgetnek. Hogy amió-
ta nincs állandó lekööttsé-
gük, elfoglaltságuk, mennyi-
re unalmassá, értelmét vesz-
tette vált az életük.

— Ha még dolgozhatnám
— mondta az öszülő üstökű.

— Ha mindennap várna régi
munkahelyem, feladatkö-
röm, elfoglaltságom, amit
megszoktam, ami nélkül már
el sem tudtam képzelni az
életemet. Ha naponta újra

lenörizhetném az állomá-
sokat, hogy nincs-e valami
baj, rendesen működnek-e a
gépek, a munkavezetők he-
lyükön vannak-e, nem lazsál-
nak, nem lödörögnek, nem
kaszinóznak-e. Mily megle-
gedettséggel töltött el, ha
ilyenkor mindent rendben
találtam, s megszokott író-
asztalomhoz ülve, hozzálát-
hattam napi összefoglaló je-
lentésem elkészítéséhez.
Ilyenkor sohasem untam ha-
za menni, s otthonomat ott-
honomnak éreztem, nem úgy,
mint mostan.

— Hát én mit szólnak? —

Te még csak harmadik éve
vagy nyugdíjban, míg én
hetedik esztendeje. Még kez-
detben csak voltam vala-
hogy, de utána egyre nehe-
zebben viseltem el a véget-
nem-érő szabadságot, melyet
olyanok, akik még nincse-
nek nyugdíjban, annyira iri-
gyelnek. Igen, életemet egy-
re értelmelenebbnek talá-
lom. Mily helyesen tette An-
ti és Jaksí, hogy nyugdíjas
voltuk ellenére tovább dol-
goznak, sőt új feladatkört is
vállaltak. Ha látnád, hogy
milyen meglegedetten kari-
kázna naponta a gyárba, s
mily vidáman kiáltják felem
a műtről a „Szervusz!”-t.
Ilyenkor hogy szeretnék a
helyükbe lenni. Bizony csöp-
pet sem bánám, ha annyit
kellene dolgoznom, mint a
negyvenes évek vége felé,
mikor a gyárban idegy, alatt
többször rám öregedett az
este: s olykor tíz óráig is
benn kellett maradnom. Ak-
kor sohasem értem rá unat-
kozni, de akkor meg túlfog-
laltságom miatt elégedetlen-
kedtem.

— Hol vannak már azok
az idők? — mondta az öszü-
lő üstökű, széles tenyerét vé-
gighúzván megbarnult hom-
lokán. — Most annyi vállá-
latunknál a műszaki tisztvi-
selő, a szükségtelenül gyors-
talpalt is, hogy a gyár nem
tud velük mit kezdeni. Mint
ismerőseimtől hallottam, do-
logtalanul lebzselnek, lézen-

szőnyegek előtt táncosnók, ünnepi
diszben, a dobzó ütemére ringattak
testüket.

A gyerek önfelédten susogta:
— Csodaszép...

Ő elfordította pillantását a fák kö-
ré. Arcokat akart látni, a gúgoló
emberek arcát. Az ismerősöket...
Nézte őket és keserűség szorult a tor-
kába.

„Cinkosok...”

A sofőr szamuráj-kardot tartott a
kezében, — meg a japánoktól zsák-
mányolták. — A fatónkhöz ért a gye-
rekekkel.

Az asszony torkából artikulatlan
hang tört elő. Teste meglődült, a tőnk
felé. Aztán hirtelen szétsapta kar-
ját, megtántorodott. Még két lépést
tett, és a földre rogyott.

A bambusz-gerely úgy hajladozott
az asszony hátában, mint gvenge fa-
csémete a szélben.

A szamuráj-kard élén megvillant a
máglya fénye.

— Nézzétek, hogy reszket a bűnös!
— az egyik ulema kiáltotta, és órá
mutatott.

Akkor lasú, megfontolt léptekkel
elindult.

A dobok úgy peregtek, mint az eső
kopogása.

„Ünnep... — gondolta megvetően.
— Elkéstünk, és most magatokat is
megölik velünk...” — gondolta. De
nem szólt semmit.

A tőnk előtt megállt, odahajtotta
a fejét.

Hallotta a szamuráj-kard suhogá-
sát.

Amikor a feje lehullott, a dobok
egyszerre puffantak és a tömeg fel-
ujjongott. Néhányan berohantak a
tisztásra, elvonszolták, aztán ismét a
dobok...

SZIRMAI KÁROLY

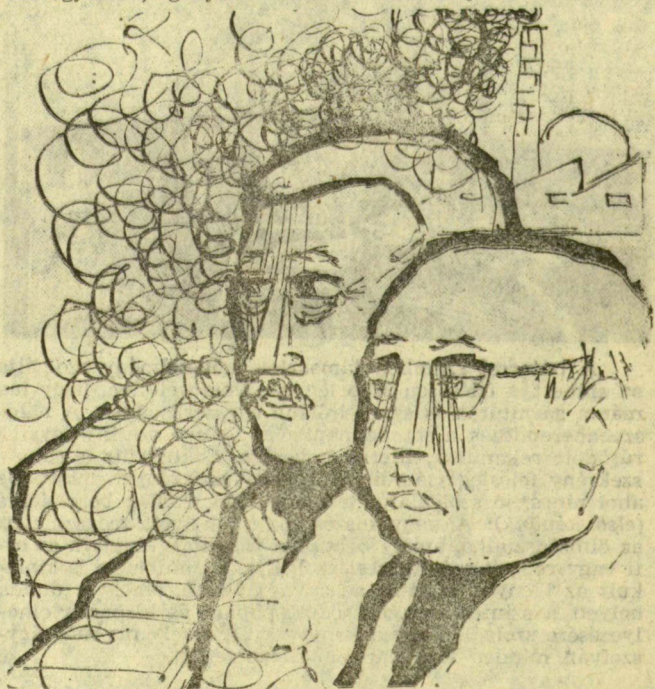
Nyugdíjban

genek, lödörögnek, még
idény alatt is, s teendőiket
hatodannyi is kényelmesen
elláthatná. Tetejében ott van-
nak még az ösztöndíjazottak.
El sem tudom képzelni, mi
lesz velük tanulmányaik be-
fejezése után. Antinak és
Jaksinak az a szerencséje,
hogy az újak közül nem
válthatja föl, nem pótolhatja
őket senki.

— Senki.

— Dehát eltértünk eredeti
beszédtemánktól, nyugdíjas
életünk értelmetlenségétől,
melyet lelkületünknel fogva
hatványozottabban érzünk.
Ha egyszerű, igénytelen em-

ton műút baloldalán ballag-
nom, s közben elnézelednöm.
Különösen észak felé, a ma-
gasfák koronáin túli elérhe-
tetlen, távoli világok felé
vagy a fölöttük szétterülő
melykék égboltnban gyönyör-
ködve, melyet nem tudom,
mennyi ideig tudnék elnéz-
ni. S mikor beérek a köz-
pontba, jól esik a megszö-
kott széles aszfaltjárdán bal-
lagnom, melyet naponta ta-
posok lépteimmel, anélkül,
hogy megünnán. Ahogy nem
unok meg naponta elhaladni
az ismert üzletek és kiraka-
taik mellett, melyek szá-
momra a jövő-menő embe-

(Féler Kálmán rajza)

berek volnánk, sorsunkat
könnyebben viseinők. Sajnos
azonban nem tartozunk azok
közé, akik jól érzik magu-
kat, mert nem kell többé
dolgozniok, s akik semmise-
gekről tereferélve, óráig el-
tudnak üldögelni italmerés-
ben vagy a nyugdíjgyvesü-
letben, amiben én semmi el-
vezetet sem találok.

— En sem — mondta az
idősebbik. — Pedig néhá-
nyan hogy oda vannak vele.
Ha véletlenül találkozom ve-
lük az utcán, olyanoknak
tűnnek, mint járdaszele-
n ácsorgó, megrokkant, kiven-
hedt fák, melyek megérették
arra, hogy sorra kivágyják a
rakásra döntsek őket, mert
semmi szükség sincs többé
reájuk. Bizony, akarva, nem
akarva, nekünk is arra kell
gondolnunk, hogy mind kö-
zelebb kerülünk a halál órá-
jához. Addig pedig esz,
emész az unalom, mely a
rád öregedett otthon szobái-
ba vár rád.

— Látod, ezért megyek el
én délutánonként hazulról
szerteszét lakó ismerőseim-
hez, hogy körükben, valami
mást, újat, érdekeset hallva,
valahogy eltöltsen az időt,
még ha a társalgás többször
nem is elégít ki, s mára,
többször vágnám — mondta
az öszülő üstökű. — De ma-
ga az a tudat, hogy máshol
vagyok, s nem odahaza,
megkönnyebbüléssel tölt el.

Miként az is, hogy közben
az utcán ballaghatok, min-
dig más és más kép tárul
előlem, pedig hányszor láttam
ezt vagy azt az utcát, ezt
vagy azt a teret, s hányszor
találkoztam ugyanazokkal az
emberekkel.

— En is úgy vagyok vele,
rosszul érzem magamat, ha
délelőttönként nem mennék
el másfel vagy két órára ha-
zulról, nem haladnék végig
a megszokott gyalogjárdán,
nem vetnék egy-egy pillan-
tást a környező tájra s a
műuton elrohanó gépkocsik-
ra, nem érzem magam kö-
rül a levegőt s vele a sza-
badságot, a kötetlenséget.
Ugyanúgy nem nyughatom
délután sem, nem tudnék
otthon maradni, tétlenül,
semmitevően az asztalnál ül-
ni és újságot olvasni, csak
késő este, televíziós adás
után, bár annak a műsora
is... Alig várom a három
órát, hogy fölkerekedjem s
gyalogszerrrel nekivágjak a
telepi lakásról a városnak.
Jó időben, rossz időben.
Csak el, el! Jól esik a be-

rekkel az élet központját je-
lentik. Egyáltalában nem
fontos, hogy közben meg-
álljak valakivel beszélgetni.
Csak hogy sétáljak, szemlé-
lődjem vagy leüljek a vilá-
goszöld műanyagtetős autó-
buszmegálló padjára vagy a
pompás, új ötemeles szál-
loda kávézójának valamelyik
széles ablaka mellé, hogy on-
nan kinézzek, cigarettám
füstjét érgetve, a nagy asz-
falos tere, odébb a gyönyör-
rű, új emeletes házakra, jól-
eső tűnődéssel eresztve el
magamat a pusztá nemező-
désbe. Két óráig is el tud-
nék így üldögelni, ha nem
kellene haza mennem egye-
dül levő feleségemhez, mert
őt csak nehezen tudom rá-
venni, hogy időnként velem
tartson. Ahogy el tudnám
nézni, nem tudom, meddig,
a Fő utcát, mikor végesvé-
gig kigvulladnak az oszor-
nyű neonlámpák, a kiraka-
tokban pedig a villanyegők.
De ha haza kell mennem, s
bedőlnöm jóval napnyugta
előtt az otthon megunt, cel-
laszerű szobájába, ahol ez
az érzés csak lámpagyújtás
után s az esti híradás meg-
kezdésekor enged föl, ami-
kor figyelmem elterelődik
magamról, önémesztő gon-
dolataimról.

— Szakasztott így vagyok
vele én is, csak én későde-
lutánonként többször kime-
gyek meg a vasútállomásra,
hogy a peronon vagy a pá-
lyatest mellett járkálva, el-
nézzem az érkező és távozó
vonatokat, hallgassam dö-
römbölésüket, fújtatásukat,
zakatolásukat, fűtyüléstüket
vagy a villanymozdonyok
messzire hallatszós felbődülé-
sét. Nem tudok a vasútállo-
más forgalmával betelni, na-
ponta újra és újra megki-
vánom — hangjait, mozgá-
masságát, mozdonyfüstsza-
gát. Többször megvárom,
míg az utolsó késődélutáni
vonat is elmegy, csak az
után indulok kedvetlenül a
sínpárok mellett hazafelé,
hogy beüljek a rám örege-
dett otthon unalmába,
melyből engemet is csak az
esti híradás megkezdése
zökkent ki, akár téged. Eb-
ben a céltalanságban csak
az tartja bennem a lelket,
hogy holnap ismét elcsavar-
gok hazulról, hogy pár órára
megkönnyebbüljek.

— Ahogy bennem is, mert
ha ez nem volna...

— Nem tudom, mit esi-
nálnánk...